CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Almira 3
shelf 2
6

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

नं ४६८५

# THE BULL DOG

# Exercise Book.

No. 2

Name सन्तान गोपाल मन्त्र विधिः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

नं० ४६७४

मन्त्रमहोदधौ - १४ तरङ्गे -

अथपुत्रप्रदं वक्ष्ये कृष्णमन्त्रं मनुत्तमम् ।
देवकीसुत वर्णान्ते गोविन्दपदमुच्चरेत् ।
वासुदेवपदं प्रोच्य सम्बुद्ध्यन्तं जगत्पतिम् ।
देहिमे तनयं प्रोच्य कृष्ण त्वामहमीरयेत् ।
शरणंगत इत्येको मन्त्रो द्वात्रिंशदक्षरः ।
नारदो मुनिरस्योक्तो ऽनुष्टुप्छन्दः समीरितम् ।
देवः सुतप्रदः कृष्णः पादैः सर्वेण चाङ्गकम् ।
विजयेन युतो रथस्थितः प्रसमानीय समुद्रमध्यतः ।
प्रददत्तनयान्द्विजन्मने स्मरणीयो वसुदेवनन्दनः ।
लक्षं जपो युतं होमं तिलैर्मधुरसंयुतैः ।
अर्चा पूर्वोदिता चैव मन्त्रः पुत्रप्रदो नृणाम् ।

संस्काररत्नमालायाम् -

मन्त्रकौमुद्यामादौ काम्यबीजयोगोऽप्युक्तः तन्त्रान्तोक्तोऽपि.
अत्र तर्पणमार्जन ब्राह्मण भोजनान्यपि कार्याणि.
१००००२ १०००० १००० १०० १०
जपो होमस्तर्पणं च मार्जनं विप्रभोजनम् ।
मन्त्रसिद्धिरिह पञ्चाङ्गं पुरश्चरणमीरितम् ।
होमो जपदशांशेन तद्दशांशेन तर्पणम् ।
मार्जनं तद्दशांशेन तद्दशांशेन भोजनम् ।
अङ्कमालन वा टिकं गोपाल दशाक्षर मन्त्रलागि ध्यान गर ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

गोपालदशाक्षरन्यासः – (पञ्चाङ्गः)

ॐ आचक्राय स्वाहा हृदयाय नमः। विचक्राय स्वाहा शिरसे स्वाहा। सुचक्राय स्वाहा शिखायै वषट्। त्रैलोक्यरक्षणचक्राय स्वाहा कवचाय हुम्। असुरान्तकचक्राय स्वाहा अस्त्राय फट्। एवं पञ्चाङ्गानि. (नेत्रवर्ज)

सर्वाङ्गे विन्यसेत्तस्य वर्णन्यासं समाचरेत्।
जुडुपा पूजयेत्पीठे वैष्णवे नन्दनन्दनम्।
अङ्गानि कोणेष्वभ्यर्च्य हृदयाद्यं यथाक्रमम्।
दिशादलानां दलेष्वष्टौ महिषीश्चापि पूजयेत्।
रुक्मिणी सत्यभामा च नाग्नजित्तनया कैजा।
मित्रविन्दा लक्ष्मणा च जाम्बवती सुशीलिका।
माहिष्योऽष्टौ सुवर्णाभा विचित्राभरणस्रजः।
दलाग्रे वसुदेवं च देवकीं नन्दगोपतिम्।
यशोदां बलभद्रं च सुभद्रां गोपगोपिकाः।
इन्द्रादीनपि वज्रादीन्पूजयेन्मदनातुरम्।

पञ्चाङ्गानि प्रतीर्थेन तन्त्रे नेत्रं नि वर्जमेवाद्विनीयोगमीये.

नं० ४६९४

[illegible]

अथ सज्ज्ञानसंसिद्ध्यै ब्रुवेऽहं मन्त्रनायकम्।
यस्य विज्ञानमात्रेण मन्त्राः सिध्यन्ति मानवाः।
देवकीसुत(पुत्र)शब्दान्ते गोविन्दपदमीरयेत्।
वासुदेवपदान्ते तु ततो ब्रूयाज्जगत्पते।
देहि मे तनयं देव त्वामहं पदमीरयेत्।
शरणंगत इत्युक्तो मनुश्चात्रिंशदक्षरः।
नारदोऽस्य ऋषिश्छन्दोऽनुष्टुभः कथितो बुधैः।
सन्तानदो हरिः साक्षाद्देवता च प्रकीर्तितः।
पादैः समस्तैरङ्गानि कृत्वा देवं विचिन्तयेत्।
नीलोत्पलदलश्यामं पीताम्बरयुतं वरम्।
चतुर्भुजं शङ्खचक्रे ऊर्ध्वपाणिद्वये धृतम्।
अधःपाणिद्वये वेणुं वादयन्तं सुखान्वितम्।
अनेकरत्नसम्पन्नकौ(क्रौ)कैरीटोज्ज्वलविग्रहम्।
नानालङ्कारसुभगं गरुडोपरि संस्थितम्।
वेदस्तोत्रपरैर्नित्यं मुनिभिः परिवेष्टितम्।
एवं ध्यात्वार्चयेत्तस्य पञ्चाङ्गैः प्रथमावृतिम्।
इन्द्राद्यैश्च द्वितीया स्यात् तृतीया तु तदायुधैः।
एवमभ्यर्च्य देवेशं लक्षमात्रं जपेन्मनुम्।
पुत्रजीवेन्धन चितै (चिते ग) साफल्यै रयुतं होत्।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

अनन्तरं दशांशेन तर्पणादीनि चाचरेत् ।
य एवं प्रभजेन्मन्त्री सन्तानाख्यं महामनुम् ।
पुत्रैः पौत्रैर्विनिन्देत तदन्ते परमं व्रजेत् ।
आविच्छिन्नो भवेद्वंशो यावदाभूतसंप्लवम् ।
दशम्यां शुक्लपक्षेतु नैशीथे सलिलमण्डले ।
हरिमावाह्य विधिवत्पूजयेदुपचारकैः ।
एवमर्चनमात्रेण वत्सरात्पुत्रवान् गृही ।
दीर्घायुरप्रतिहत बल वीर्य समन्वितम् ।
वत्सरं लभते पुत्रं सत्यं सत्यं वदाम्यहम् ।
यस्यार्थे कुरुते मन्त्री प्रयोगं स तु पुत्रवान् ।
वन्ध्यापि लभते पुत्रान् शतहायनजीविनान् ।
प्रातर्वीर्थं ममा नादी बोधे कुप तुलेजलम् ।
मन्त्रायितायो नरश्चातं पिबेत्तु जनती ध्रुवम् ।
एवं प्रयोगाभ्यासेन तनयं लभते ध्रुवम् ।
अनेन मन्त्रितं तोयं पुत्रार्थी कं पदेत् ।
अनेन जलपानेन वन्ध्या गर्भं लभेत्प्रजाम् ।
इति गोतमीये महातन्त्रे विंशोध्यायः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

अथान्यप्रकारेणाप्य प्रयोगः:–

आत्मादीदिक्षु चाष्टार्च्य हृदाद्यङ्गं चतुष्टयम् ।

दिशास्वष्टौ दलेष्वष्टौ महिषीः परिपूजयेत् ।

रुक्मिणी सत्यभामा च नाग्नजिती नलयार्कजा ।

मित्रविन्दा लक्ष्मणा च जाम्बवती सुशीलिका ।

माहिष्योष्टौ सुवर्णाभा विचित्राभरणस्रजः ।

दलाग्रे वसुदेवं च देवकीं नन्दगोपकम् ।

यशोदां बलभद्रं च सुभद्रां गोपगोपिकाम् ।

इन्द्रादीनपि वज्रादीन्पूजये तदनन्तरम् ।

काचेत– महापद्मं तथा पद्मं शङ्खं मकर कच्छपौ ।

मुकुन्द कुन्द नीलांश्च निधीन्दिक्षु समर्चयेत् ।

इन्द्रादीन् वज्र पूर्वांश्च पूजयेच्च तदनन्तरम् ।

वनमालां कौस्तुभमालं कुण्डले च श्रीप्रजम् ।

योगेन दोषजातो दोषशान्त्यर्थं च प्रयत्नतः ।

जन्मान्तरीयानेकपापहानि-तडागभङ्ग-विप्रगृहदाह-देवालयादिभे गमन मूर्तिस्फोट-ब्राह्मणवध-बालवधादिकर्म निःसन्तानो भवति ग्रामगलग्रहशान्त्यर्थे ललाटगोपालस्तोत्रं दानं कुपतिघातनमाष च उक्षयादि कर्म चतुष्टयपरिमितां लक्ष्मप्रतिमां पीताम्बरसुगन्धिनां वंशानिमित्तेन शोभनपात्रेण निधाय पूर्वं तण्डुलान्दक्षिणे वर्णकान्पात्रे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

तिलान् द्रोणं माषान् प्रस्थप्रमाणं जलआढकानि ताम्रपात्र
ताम्रपात्रे यथोचितान्यक्षतगोदानं कृत्वा सुवर्णमेव स्वर्णद
क्षिणां दत्वा ततः सन्तानगोपालमर्चयेत् । तद्यथा–
अस्य सन्तानगोपालमन्त्रस्य नारद ऋषिरनुष्टुप्छन्दः श्रीसन्तान
गोपाल श्रीकृष्णो देवता क्लीं बीजं नमः शक्तिः । चिरञ्जीवि सन्तान
प्राप्तये जपे विनियोगः । नारदाय ऋषये नमः शिरसि । अनुष्टुप
छन्दसे नमो मुखे । श्रीसन्तानगोपाल श्रीकृष्ण देवतायै नमो हृदये ।
क्लीं बीजाय नमो गुह्ये । नमः शक्तये नमः पादयोः । मूलेन सर्वाङ्गे ।
इति ऋष्यादिन्यासः ॥ मूलं यथा– श्रीं ह्रीं क्लीं देवकीसुत गोविन्द
वासुदेव जगत्पते । देहि मे तनयं कृष्ण त्वामहं शरणं गतः ॥ श्रीं ह्रीं
क्लीं देवकीसुत गोविन्द अङ्गुष्ठाभ्यां नमः । वासुदेव जगत्पते तर्जनीभ्यां नमः ।
देहि मे तनयं कृष्ण मध्यमाभ्यां नमः । त्वामहं शरणं गतः अनामि
काभ्यां नमः । श्रीं ह्रीं क्लीं देवकीसुत गोविन्द वासुदेव जगत्पते ।
देहि मे तनयं कृष्ण त्वामहं शरणं गतः कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥
एवं हृदयादिषडङ्गम् ॥ अथ ध्यानम् – । विजयेन युतो रथस्थितः
प्रसमानीय समुद्रमध्यतः । प्रददत्तनयान् द्विजन्मने स्मरणीयो
वसुदेवनन्दनः ॥ अथवा – शङ्खचक्रगदापद्मान् धारयन्तं जनार्द
नम् । अङ्के शयानं देवक्याः सूतिकामन्दिरे शुभे ॥ इति ध्यात्वा । मनसा
सम्पूज्य मूलमन्त्रं जपेत् । अस्य पुरश्चरणं पञ्चलक्षजपः । दशांतु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

वैष्णवे पीठे । अङ्गैः प्रथमावृत्तिः । इन्द्रादिभिर्द्वितीया । वज्रादिभिस्तृतीया ॥

अथ प्रयोगः । दशम्यामर्द्धरात्रे तु शुक्लपक्षे चयेद्धरिम् (विभुम्) ।
उपार्द्धं त्वालिके स्वच्छ शराव घृतसंयुतम् ।
कर्पूर वर्तिन्यस्वा(?) तस्मिं ज्वालये दीपमुत्तमम् ।
पद्ममष्टदलं कृत्वा तत्रस्थं कृष्णमर्चयेत् ।
एकादश्यां पुनः सर्वैरुपचारैर्गणैः [illegible] ।
त्रिसन्ध्यमर्चयेद्देवमेकादश्यां जनार्दनम् ।
क्षीरवृक्ष कषायेण संपूर्ण कलशद्वयम् ।
तत्रावाह्य च्युतं भक्त्या प्रोक्तवत्पूजयेत्सुधीः ।
संस्पृश्य कलश द्वन्द्वमष्टोत्तर सहस्रकम् ।
अष्टोत्तरशतं वापि जपेन्मन्त्रमनन्यधीः ।
द्वादश्यामथ गोविन्दं सम्पूज्य विधिपूर्वकम् ।
शाल्यन्नं पायसं स्वादु गोसर्पिर्गुडमिश्रितम् ।
पक्वान्नमोचाफलवत्सपूपापूपतण्डुलम् ।
त्वाद्रूपदंशं सुस्निग्धं कपिलादधिखण्डवत् ।
निवेदयेत्स्वर्णपात्रे मद्यभ्रूताय विष्णवे ।
लवङ्गखण्ड कर्पूरैः पाटलैः सुरभीकृतम् ।
वस्त्रपूतं स्वच्छतमं पानीयं च निवेदयेत् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

स्नात्वेत्थमष्टाब्दो गोविन्दं अर्च्चयीत पावित्रितः ।
द्विजेभ्यो भोजनं दद्यात्सर्वकामसमृद्धिमान् ।
संस्कृते चानले विष्णुमावाह्याज्याहुतिभिर्यजेत् ।
हरिभक्तो नरः शतमष्टाविंशतिमेव वा ।
कृत्वा शीघ्रं कचिद्द्रव्यं घृतेनाष्टशतं (कृतं) हुनेत् ।
सम्पातकलशद्वन्द्वे निषेचयेमौ च दम्पती ।
अभिषिच्य शुचीतौ तत्र ध्यायतोपमयं हरिम् ।
अष्टोत्तरशतं जप्त्वा हविःशेषं समापयेत् ।
सभक्तान्ब्राह्मणवरान्ताम्बूलैर्मोदकादिभिः ।
प्रार्च्याथ नमस्कुर्याद्विष्णुरूपाञ्च तान्द्विजान् ।
भूयस्तौ च समंहृष्टौ फलितं तौ मनोरथम् ।
इतिस्मरन्तौ वनधौ च जीयातामनन्तरम् ।
एवं यः कुरुते विप्रो वित्तशाठ्यविवर्जितः ।
विष्णुभक्तिविशेषो यो द्वादश्यां सितपक्षके ।
अचिरादेव भर्ता पुत्रमायुष्मन्तं च सुन्दरम् ।
स्वलोके स्वाधिकर्तारं विष्णुभक्तं हि मानितम् ।
दरिद्रः कर्तुमेवं यो न शक्नोति द्विजो जनः ।
जपे ह्यातर्पणे चापि सोऽपि तत्फलमाप्नुयात् ।
प्रातर्वाऽञ्चंयमा नारी गोधिकुशतले जलम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

अम्भो वारं मन्त्रयित्वा सतं पीत्वा पुत्रं लभेत् ।
गव्याज्यं मन्त्रितं तद्वत् पुत्रसिद्धिकरं परम् ।
अनेन जलपानेन वन्ध्या वर्षाल्लभेत्सुतम् ।
यस्यार्थे कुरुते मन्त्री प्रयोगं सोपि पुत्रवान् ।

अस्य मन्त्रस्य लक्षपञ्चकजपेन तद्दशांश होघृत होमेन तद्दशांश तर्पणेन तद्दशांश मार्जनेन तद्दशांश ब्राह्मणभोजनेन भवति पुरश्चरणम् । भवति च मन्त्रसिद्धिः । नन्दनन्दनं गोभूस्वर्णाम्बराणि गुरुं तोषयेत् । गुरुः सन्तानगोपालमन्त्रोपदेष्टा ।

एवं यः कुरुते मन्त्री चिरजीवी सुतो भवेत् ।
गुर्विणी लभते पुत्रं षण्मासाभ्यन्तरेणता । इति प्रयोगः ॥

अथ धारणयन्त्रोद्धारः :-

कार्यं मध्ये स्वरयुगलसकेसरेष्वष्टपत्रेष्वथालिख्यैवं जलनिधिमितान् मन्त्रवर्णान् क्रमेण । भूयो हृद्भिः (इलामसौतिवर्णैः) पुरीभिर्मितमिदं भूपुरस्थं तदेतद्यन्त्रं सद्भोगदाने तरति नवोऽपि पुत्रपौत्रादि वाञ्छाम् ॥ इति सन्तानगोपालेदिवानां सन्तानगोपालमन्त्रजपविधिः ॥ शुभम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

कुङ्कुम गोरोचना कस्तूरी कर्पूरैः स्वर्णभूर्जपत्रे पञ्चचत्वारिंशत्को
ष्ठके लक्ष्मीबीजेन यन्त्रं विलिख्य पीतसूत्रेण संवेष्ट्य स्वर्णमये
यन्त्रे संस्थाप्य स्त्रियाः कण्ठे पुरुषस्य बाहौ शिखायां वा धारयेत्।
ॐ क्लीं कृष्णाय गोविन्दाय गोपीजनवल्लभाय स्वाहा इति मन्त्रः
लक्षम् ७ ॥

यन्त्रस्वरूपं यथा —

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ह्रीं | | | | | | | |
| ह्रीं | | | | | | | |
| ह्रीं | | | | | | | |
| ह्रीं | | | | | | | |
| ह्रीं | | | | | | | |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं |
| ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं |
| ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं | ह्रीं |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

गौतमीये- षोडशोपचारमन्त्रश्लोकाः—

यस्य दर्शनमिच्छन्ति देवा ब्रह्महरादयः।
कृपया देवदेवेश मदग्रे सन्निधीभव।
तस्य ते परमेशान स्वागतं स्वागतं भवेत्।
कृतार्थोऽनुगृहीतोऽस्मि सफलं जीवितं मम।
यदागतोऽसि देवेश चिदानन्दमयाव्यय।
अज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा वैकल्यात्साधनस्य च।
यदपूर्णं भवेत्कृत्यं तथाप्यभिमुखो भव।
यद्भक्तिलेशसम्पर्कात्परमानन्दसम्भवः।
तस्मै ते चरणाब्जाय पाद्यं शुद्धाय कल्पते।
वेदानामपि वेदाय देवानां देवतात्मने।
आचामं कल्पयामीश शुद्धानां शुद्धिहेतवे।
तापत्रयहरं दिव्यं परमानन्दलक्षणम्।
तापत्रयविनिर्मुक्त्यै तवार्घ्यं कल्पयाम्यहम्।
सर्वकालुष्यहीनाय परिपूर्णसुखात्मकम्।
मधुपर्कमिदं देव कल्पयामि प्रसीद मे।
उच्छिष्टोऽप्यशुचिर्वापि यस्य स्मरणमात्रतः।
शुद्धिमाप्नोति तस्मै ते पुनराचमनीयकम्।
परमानन्दबोधाब्धिनिमग्ननिजमूर्तये।
साङ्गोपाङ्गमिदं स्नानं कल्पयाम्यहमीश ते।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मायाचित्रपटच्छन्ननिजमूर्तिं तेजसे।
निजाङ्गप्रभालोकं बालत्रिकल्पयाम्यहम्।
यस्या द्वैपायनमहामाया जगत्संमोहिनी सदा।
तस्मै ते परमेशाय कल्पयाम्युत्तरीयकम्।
यस्य शक्तित्रयेणेदं संप्रोतमखिलं जगत्।
यज्ञसूत्राय तस्मै ते यज्ञसूत्रं प्रकल्पये।
स्वभावसुन्दराङ्गाय सत्यासत्यान्वयाय ते।
भूषणानि विचित्राणि कल्पयाम्यमरार्चित।
समस्तदेवदेवेश सर्वतृप्तिकरं परम्।
अखण्डानन्दसम्पूर्णं गृहाण जलमुत्तमम्।
परमानन्दसौरभ्यपूर्णदिग्जालकुलं।
गृहाण परमं गन्धं कृपया परमेश्वर।
तुरीयगुणसम्पन्नं नानागुणमनोहरम्।
आनन्दसौरभं पुष्पं गृह्यतामिदमुत्तमम्
आनेनैव धारणैर्नित्यं भवानपत्येषु मन्त्रोदितयज्ञवस्तुवर्णना.
कौस्तुभ- वनमाला- श्रीवत्स- मकरकुण्डल- किरीटानां
ध्यानं नाममन्त्रैः पूजनम्.
पूर्वदिनः प्रदक्षिणक्रमेण - दानपुण्यानवग्रहमातृकोद्दिष्टनीः
पूर्वदिनः प्रादक्षिण्येन - दानकोष्ठी. सकलमाता सुशीला

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

एवं [illegible] पूजयेत्।

वनस्पतिरसोद्भूतो गन्धाढ्यो गन्ध उत्तमः।

आघ्रेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं [illegible]।

सुप्रकाशो महादीप्तः सर्वतस्तिमिरापहः।

सबाह्याभ्यन्तरज्योतिर्दीपोऽयं प्रतिगृह्यताम्।

....... [illegible] नैवेद्यं कल्पयामि।

अमृतोपस्तरणमसि स्वाहा। प्राणाय स्वाहेत्यादि प.

[illegible]।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

सन्तानगोपालपूजाविधिः। कृतनित्यक्रियः कर्ता स्वे उपविश्याचम्य
पवित्रधृतेत्यासनं संशोध्य. कर्मपात्रं कृत्वा. अपवित्रः पवित्रो
वेत्यात्मानं सामग्रीं च सम्प्रोक्ष्य प्रतिज्ञासङ्कल्पं कुर्यात्. अद्येत्यादि
... फलावाप्तये श्रीसन्तानगोपालस्य यथासम्भवादितोपचारैः पूज
नमहं करिष्ये. इति सङ्कल्प्य.

अपसर्पन्तु ये भूता ये भूता भुवि संस्थिताः।
ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया।
अपक्रामन्तु भूतानि पिशाचाः सर्वतो दिशम्।
सर्वेषामविरोधेन ब्रह्म(पूजा)कर्म समारभे। इत्यक्षतान्विकीर्य.
हे देव प्राकृतं चित्तं पापाक्रान्तमभून्मम।
तन्निःसारय चित्तान्मे पापं हुं फट् च ते नमः।
सूर्यः सोमो यमः कालो महाभूतानि पञ्च च।
एते शुभाशुभस्येह कर्मणो मम साक्षिणः।
अतितीक्ष्ण महाकाय कल्पान्तदहनोपम।
भैरवाय नमस्तुभ्यमनुज्ञां दातुमर्हसि। इति सम्प्रार्थ्य.

भूमौ त्रिकोणवृत्तभूबिम्बं विलिख्य ॐ मँ वह्निमण्डलाय दशकला
त्मने अर्घ्यपात्रासनाय नमः इत्याधारं संपूज्य। त्रिपादिकां संस्था
प्य फडिति प्रक्षालितमर्घ्यपात्रं संस्थाप्य. ॐ अँ सूर्यमण्डलाय
द्वादशकलात्मने नमः इति सम्पूज्य. नमः इति जलेनापूर्य. ॐ मँ सोम

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मण्डलाय षोडशकलात्मने नमः इति गन्धपुष्पादीनि क्षिप्य गङ्गे
च यमुने चैव इति अङ्कुशमुद्रया तीर्थान्यावाह्य मत्स्यमुद्रयाच्छाद्य
धेनुमुद्रां प्रदर्शयेत्। ततो दीपकलशगणेशान्संपूज्य शुभं भवतु०
देवदानवसंवादे० वक्रतुण्ड महाकाय० इति प्रार्थयेत्।
वेदीमध्ये धान्यपूर्णवंशपात्रोपरि प्रधानदेवताकलशं, पूर्वे वंश
पात्रोपरि तण्डुलं दक्षिणे वंशपात्रे चणकान्, पश्चिमे वंशपात्रे मा
षान् उत्तरे वंशपात्रे माषान्प्रस्थप्रमाणान्निधाय मध्यकलशो
परि स्थापयित्वा अष्टदलं भूपुराख्यं गोपाल यन्त्रं विलिख्य तत्र माषचतुष्टया
दिकर्षचतुष्टयान्तां सन्तानगोपालप्रतिमां सौवर्णीं निधाय पूजा
रम्भं कुर्यात्।
आदौ- वामे गुरुभ्यो नमः। परमगुरुभ्यो नमः। परापरगुरुभ्यो नमः।
दक्षिणे गँ गणपतये नमः। मध्ये विष्णवे नमः इति न्यासं कु
र्यात्। आत्मतत्त्वाय नमः। विद्यातत्त्वाय नमः। शिवतत्त्वाय नमः,
सर्वतत्त्वाय नमः इत्याचम्य, प्राणानायम्य अस्य श्रीसन्तानगोपालमन्त्रस्य
नारद ऋषिरनुष्टुप्छन्दः श्रीसन्तानगोपाल श्रीकृष्णो देवता
क्लीं बीजं नमः शक्तिः। चिरञ्जीवि सत्पुत्र प्राप्तये जपे विनियोगः।
नारद ऋषये नमः शिरसि। अनुष्टुप्छन्दसे नमो मुखे। श्रीसन्तान
गोपाल श्रीकृष्ण देवतायै नमो हृदये। क्लीं बीजाय नमो गुह्ये।
नमः शक्तये नमः पादयोः। ॐ क्लीं देवकीसुत गोविन्द वासु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

देवजगत्पते। देहिमे तनयं कृष्ण त्वामहं शरणं गतः - इति स्पर्शं कृत्वेतिस्थ. ॐ आचक्राय स्वाहा अङ्गुष्ठाभ्यां नमः। ॐ विचक्राय स्वाहा तर्जनीभ्यां नमः। ॐ सुचक्राय स्वाहा मध्यमाभ्यां नमः। ॐ त्रैलोक्यरक्षण चक्राय स्वाहा अनामिकाभ्यां नमः। ॐ असुरान्तक चक्राय स्वाहा कनिष्ठिकाभ्यां नमः॥ ॐ आचक्राय स्वाहा हृदयाय नमः। ॐ विचक्राय स्वाहा शिरसे स्वाहा। ॐ सुचक्राय स्वाहा शिखायै वषट्। ॐ त्रैलोक्य रक्षण चक्राय स्वाहा कवचाय हुम्। ॐ असुरान्तक चक्राय स्वाहा अस्त्राय फट्॥ ॐ क्लीँ देवकी सुत गोविन्द अङ्गुष्ठाभ्यां नमः। ॐ वासुदेव जगत्पते तर्जनीभ्यां नमः। ॐ देहिमे तनयं कृष्ण मध्यमाभ्यां नमः। ॐ त्वामहं शरणं गतः अनामिकाभ्यां नमः। ॐ क्लीँ देवकी सुत गोविन्द वासुदेव जगत्पते। देहिमे तनयं कृष्ण त्वामहं शरणं गतः कनिष्ठिकाभ्यां नमः॥ ॐ क्लीँ देवकी सुत गोविन्द हृदयाय नमः। ॐ वासुदेव जगत्पते शिरसे स्वाहा। ॐ देहिमे तनयं कृष्ण शिखायै वषट्। ॐ त्वामहं शरणं गतः कवचाय हुम्। ॐ क्लीँ देवकी सुत गोविन्द वासुदेव जगत्पते। देहिमे तनयं कृष्ण त्वामहं शरणं गतः अस्त्राय फट्॥ इति न्यासः। ततः पीठपूजा - पूर्वादिदिक्षु गँ गणपतये नमः। क्षां क्षेत्रपालाय नमः। वाँ वटुकाय नमः। यौँ योगिनीभ्यो नमः। मध्ये आधारशक्त्यै नमः। मण्डूकादि पर तत्वान्त पीठ देवताभ्यो नमः। विमलायै नमः। उत्कर्षिण्यै नमः। ज्ञानायै नमः। क्रियायै नमः। योगायै नमः। प्रह्व्यै नमः। सत्यायै नमः। ई

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

शान्तै नमः इत्याद्दिक्षु । मध्ये अनुग्रहायै नमः । ॐ नमो भगवते सनातन
गोपालाय सर्वभूतात्मने वासुदेवाय नमः । सर्वात्म संयोग योग पीठा
त्मने नमः । इति पीठ पूजां समाप्य प्रधान देवतां पूजयेत्

ध्यानम् - ध्याये नीलोत्पलश्यामं पीताम्बर युगावृतम् ।
चतुर्भुजं शङ्ख चक्र मूर्ध्व पाणि द्वये धृतम् ।
अधः पाणिद्वये वेणुं वादयन्तं मुदान्वितम् ।
अनेकरत्नसम्पन्न किरीटोज्ज्वलविग्रहम् ।
नानालङ्कार सुभगं गरुडोपरि संस्थितम् ।
वेदस्तोत्रपरैर्नित्यं मुनिभिः परिवेष्टितम् ॥ ॐ सहस्रशीर्षा

सान्निध्यम् - यस्य दर्शनमिच्छन्ति देवा ब्रह्म हरादयः ।
कृपया देवदेवेश मदग्रे सान्निधी भव ॥

स्वागतम् - तस्य ते परमेशान स्वागतं स्वागतं भवेत् ॥
कृतार्थो नुगृहीतोस्मि सफलं जीवितं मम ।
यदागतोसि देवेश चिदानन्द मयाव्यय ॥

अभिमुखम् - अज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा वैकल्यात्साधनस्य च ।
यदपूर्णं भवेत्कृत्यं तथाप्यभिमुखो भव ॥

आसनम् - आसनं जगदीशान मया भक्त्या समर्पितम् ।
अत्र कुरुष्व गोपाल हरे प्रणत पालक ॥ पुरुषस्ते.

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

पाद्यम् - यद्भक्तिलेशसम्पर्कात्परमानन्दसंप्लवः ।
तस्य ते चरणे पांशोः पाद्यं शुद्धाय कल्पये ॥ स्नानाय॰

अर्घ्यम् - तापत्रयहरं दिव्यं परमानन्दलक्षणम् ।
तापत्रयविमोक्षार्थं तवार्घ्यं कल्पयाम्यहम् ॥ त्रिपादूर्ध्व॰

आचमनम् - देवानामपि देवाय देवानां देवतात्मने ।
आचामं कल्पयामीश शुद्धानां शुद्धिहेतवे ॥ ततोविराड॰

स्नानम् - परमानन्दबोधाब्धिनिमग्ननिजमूर्तये ।
साङ्गोपाङ्गमिदं स्नानं कल्पयाम्यहमीश ते ॥ तस्माद्यज्ञात्॰

मधुपर्कम् - सर्वकालुष्यहीनाय परिपूर्णसुधात्मकम् ।
मधुपर्कमिदं देव कल्पयामि प्रसीद मे ॥

दुग्धम् - देवानां वन्दिता धेनुः सर्वपापप्रणाशिनी ।
तत्क्षीरस्नापितो देव नित्यं मे वरदो भव ॥ पयः पृथिव्यां॰

दधि - कामतो कामतो वापि यन्मया दुष्कृतं कृतम् ।
तत्सर्वं विलयं यातु दधिस्नानेन कामद ॥ दधिक्राव्णो॰

घृतम् - रसानामुत्तमं ह्याज्यं देवानां च सदाप्रियम् ।
आज्यस्नानेन देवेश प्रसीद जगदीश्वर ॥ घृतं मिमिक्षे॰

मधु - यस्य स्मरणमात्रेण तृप्तिं यान्ति पितामहाः ।
मधुनास्नापितो देव प्रसीद प्रणतप्रिय ॥ मधुवाता॰

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

यमाय नमः। नैर्ऋतये नमः। वरुणाय नमः। वायवे नमः। कुबेराय नमः।
ईशानाय नमः॥ तद्बहिः- वज्राय नमः। शक्तये नमः। दण्डाय नमः।
खड्गाय नमः। पाशाय नमः। अङ्कुशाय नमः। गदायै नमः। शूलाय नमः।
गरुडाय नमः। विष्वक्सेनाय नमः॥ इत्यावरणपूजां समाप्य मध्ये
लाङ्गुलाय लावण्याय सशङ्खकाय सनातनाय श्रीसन्तानगोपालाय नमः।

१।३।४
धूपम्- वनस्पतिरसोत्पन्नो गन्धाढ्यो गन्ध उत्तमः।
आघ्रेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम्॥ आह्लोत

१।२
दीपम्- सुप्रकाशो महातेजाः सर्वतस्तिमिरापहः।
सबाह्याभ्यन्तरज्योतिर्दीपोऽयं प्रतिगृह्यताम्॥ सङ्कर्ष

नैवेद्यम्- दिव्यान्नं रससंयुक्तं नानाभक्ष्यसमन्वितम्।
निवेदयामि भवते गृहाणेदं हविर्हरे॥ नाभ्या आ

१।४।५ प्राणाय स्वाहा। १।२।३ अपानाय०। १।३।४ व्यानाय०। १।२।३।४ उदानाय०। १।२।३।४।५ समानाय०।

जलम्- नमस्ते देवदेवेश सर्वतृप्तिकरं परम्।
अखण्डानन्दसम्पूर्णं गृहाण जलमुत्तमम्॥ मलापो

फलम्- इदं फलं मया देव स्थापितं पुरतस्तव।
तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनि जन्मनि॥

ताम्बूलम्- पूगीफलं सताम्बूलं नारिकेलादि मनोहरम्।
लवङ्गैलादिसंयुक्तं गोविन्द प्रतिगृह्यताम्॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

दक्षिणा- हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः।
अनन्तपुण्यफलदमतः शान्तिं प्रयच्छ मे॥

नीराजनम्- चन्द्रादित्यौ च धरणी विद्युदग्निस्तथैव च।
त्वमेव सर्वज्योतींषि तेन नीराजयाम्यहम्॥ लघुन्यासः.

कर्पूरम्- कूर्मेन्दुतारकादीनि तेजःपुञ्जविराजितम्।
कर्पूरदीपं देवेश ग्रहाण त्वं सुरेश्वर॥

प्रदक्षिणा- यानि कानि च पापानि जन्मान्तरकृतानि च।
तानि सर्वाणि नश्यन्तु प्रदक्षिणपदे पदे॥

पुष्पाञ्जलिः- वन्दे नीलोत्पलश्यामं पीताम्बरसमन्वितम्।
चतुर्भुजं शङ्खचक्रपद्मपाणिद्वये धृतम्।
अधःपाणिद्वये वेणुं वादयन्तं मुदान्वितम्।
अनेकरत्नसम्पृक्तकिरीटोज्ज्वलविग्रहम्।
नानालङ्कारसुभगं गरुडोपरि संस्थितम्।
वेदस्तोत्रपरैर्नित्यं मुनिभिः परिवेष्टितम्॥
अनिलय म पन सातेच्छो॰

छत्रम्- छायाच्छत्रातपत्राणं गृहाण केशव प्रभो। यज्ञेनन्द्रं.
छत्रं त्वत्प्रीतये दत्तं ममास्तु च सदा सुखम्॥

चामरम्- शशाङ्ककरसङ्काश हिमडिण्डिरपाण्डुर।
प्रोत्सारयाशु दुरितं चामरं मे विवस्वत।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

व्यजनम् - व्यजनं वासुदेव त्वं ग्रीष्मकाले सुखप्रदम् ।
अस्य प्रदानात्सकला मम सन्तु मनोरथाः ॥

दर्पणम् - दर्शनेन त्वमादर्श नूनं मङ्गलदायक ।
शौर्य सौभाग्यसत्कीर्ति निर्मलज्ञानदो भव ॥

अर्घ्यम् - जगदीश्वर गोपाल भक्तरक्षणतत्पर ।
अर्घ्यं निवेदयाम्यीश प्रसीद पुरुषोत्तम ॥

प्रार्थना - यद्दत्तं भक्तिमात्रेण पत्रं पुष्पं फलं जलम् ।
निवेदितं च नैवेद्यं तद्गृहाणानुकम्पया ॥
अन्यत्र शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम ।
तस्मात्कारुण्यभावेन रक्ष मां जगदीश्वर ।
मन्त्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं जगत्पते ।
यत्पूजितं मया देव परिपूर्णं तदस्तु मे ॥

निर्माल्यभोजिभ्यो नमः । पार्षदेभ्यो नमः । इति निर्माल्यं समर्प्य ।
कायेन वाचेति कर्मणा ईश्वरार्पणं कुर्यात् ॥

इति सनातनगोपालपूजाविधिः सम्पूर्णः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

## सन्तानगोपालमन्त्रजपविधिः—

ॐ आत्मतत्त्वाय स्वाहा। विद्यातत्त्वाय स्वाहा। शिवतत्त्वाय स्वाहा।
इत्याचम्य। सर्वतत्त्वाय नमः इति करौ प्रक्षाल्य। ॐ पृथ्वीतिमन्त्रस्य
मेरुपृष्ठ ऋषिः सुतलं छन्दः कूर्मो देवता आसनशोधने विनियोगः।
ॐ पृथ्वि त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता। त्वं च धारय मां नित्यं
पवित्रं कुरु चासनम्। आधारशक्तिरूपे कमलासनाय नमः। इत्यासनं
संशोध्य। प्राणानायम्य। अस्य श्रीसन्तानगोपालमन्त्रस्य नारद
ऋषिः अनुष्टुप्छन्दः श्रीसन्तानगोपाल श्रीकृष्णो देवता ह्रीँ बीजं
नमः शक्तिः मम चिरञ्जीवि सत्पुत्र प्राप्तये जपे विनियोगः। नारद
ऋषये नमः शिरसि। अनुष्टुप्छन्दसे नमो मुखे। श्रीसन्तानगोपाल
श्रीकृष्णदेवतायै नमो हृदये। ह्रीँ बीजाय नमो गुह्ये। नमः शक्तये
नमः पादयोः। ॐ ह्रीँ देवकीसुतगोविन्द वासुदेव जगत्पते देहि मे
तनयं कृष्ण त्वामहं शरणंगतः। इति सर्वाङ्गे॥ ॐ ह्रीँ देवकीसुत
गोविन्द अङ्गुष्ठाभ्यां नमः। ॐ वासुदेव जगत्पते तर्जनीभ्यां नमः।
ॐ देहि मे तनयं कृष्ण मध्यमाभ्यां नमः। ॐ त्वामहं शरणं गतः अना
मिकाभ्यां नमः। ॐ ह्रीं देवकीसुतगोविन्द वासुदेव जगत्पते देहि मे
तनयं कृष्ण त्वामहं शरणंगतः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः॥ ॐ ह्रीँ देवकी
सुतगोविन्द हृदयाय नमः। ॐ वासुदेव जगत्पते शिरसे स्वाहा। ॐ
देहि मे तनयं कृष्ण शिखायै वषट्। ॐ त्वामहं शरणं गतः कवचाय
हुम्। ॐ ह्रीँ देवकीसुतगोविन्द वासुदेव जगत्पते। देहि मे तनयं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

कृष्ण त्वामहं शरणं गतः अस्त्राय फट् । इति विन्यस्य ध्यानम् -
ध्यायेन्नीलोत्पलश्यामं पीताम्बरयुगावृतम् । चतुर्भुजं शङ्खचक्र
मूर्ध्वपाणिद्वये धृतम् । अधःपाणिद्वये वेणुं वादयन्तं मुदान्वितम्
अनेकरत्नसम्बद्धकिरीटोज्ज्वलविग्रहम् । नानालङ्कारशोभाङ्गम्
उपरिसंस्थितम् । वेदस्तोत्रपरैर्नित्यं मुनिभिः परिसंस्तुतम् ।
इति ध्यात्वा । ॐ माले माले महामाये सर्वशक्तिस्वरूपिणि ।
चतुर्वर्गस्त्वयि न्यस्तस्तस्मान्मे सिद्धिदा भव । इति मालां सम्प्रार्थ
मूलमन्त्रं जपेत् (जप्यमन्त्रः) - ॐ क्लीं देवकीसुत गोविन्द
वासुदेव जगत्पते । देहि मे तनयं कृष्ण त्वामहं शरणं गतः ॥
जपान्ते - ह्रीं सिद्ध्यै नमः ॐ माले सर्वदेवानां प्रीतिदा शुभदा भव ।
शिवं कुरुष्व मे भद्रे यशो वीर्यं च सर्वदा । इति मालां नत्वा । पूर्व
वत्करषडङ्गन्यासं कृत्वा । गुह्यातिगुह्यगोप्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं
जपम् । सिद्धिर्भवतु मे देव त्वत्प्रसादान्महेश्वर । इति जपं समर्प्य प्र
णम्य विसर्जयेत् ॥ इति शुभम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

कर्मारम्भः —

आचम्य कर्मपात्रं कृत्वा गां ब्राह्मणं च सम्पूज्य प्रायश्चित्तगोदानम् —
अहं ऐहिकामुष्मिकानल्पफल मतप्रज्ञत्वाजीवत्पुत्रत्वादिकारकसकल
पापनिवृत्तये कायिकवाचिकमानसिकसांसर्गिकज्ञाताज्ञातसमस्त
पापक्षयपूर्वकं देहशुद्धिद्वारा आरप्स्य ब्राह्मण(गण)कर्तृके हरिवंशपारायण
कर्मणि स्वयं करिष्यमाणे तदङ्गभूतकर्मणि, तथा स्वयं ब्राह्मणद्वारेण च
करिष्यमाणे श्रीसन्तानगोपालानुष्टुभ्मन्त्र लक्षजप तद्दशांश (दशांश) हवन तर्पण
मार्जनादिरूपेषु कर्मसु चाधिकारसिद्धये सर्वप्रायश्चित्तार्थं गोनिष्क्रयी
भूतं यथाकल्पितामिमां गां रुद्रदैवत्यां तत्प्रत्याम्नायद्रव्यं

कापिले सर्वदेवानां० इतीमां प्रायश्चित्तगोप्रत्याम्नायद्रव्यदानप्रतिष्ठार्थं

प्रधानसङ्कल्पः —

अहं मम सपत्नीनां ........ देवीनां च इह जन्मनि जन्मान्तरेषु वा
कायवाङ्मनोभिः कृतकारितानुमोदितानां सांसर्गिकाणां वा अनल्पफल
मतप्रज्ञत्वाजीवत्पुत्रत्वादिकारकाणां गुरुलघुसकलपापानां मध्ये यानि
तद्गुणभूतदुरितानां सर्वेषां दोषाणां समूलोच्छेदपूर्वकं श्रीसन्तान
गोपालस्वरूप नारायण चरणकमल प्रसादसिद्धिद्वारा, (अचिरेण) नीरोग दीर्घायु रक्षण सद्गु
णवद्बहुपुत्रप्राप्तये पत्नीत्रय सहितोऽहमद्यारभ्य नवभिर्दिनैः ब्राह्मणद्वारा कृत
स्य श्रीमद्भारतखिलरूप हरिवंशपारायणस्य यथाशास्त्रनियमपूर्वकं
श्रवणं, तथा श्रीसन्तानगोपालप्रीतिद्वारा पूर्वोक्तफलावाप्त्यै आरभ्य नव
दिनैः सन्तानगोपालानुष्टुभ्मन्त्रस्य ब्राह्मणद्वारेण लक्षजपात्मकं पुरश्च
रणमहं करिष्ये. तत्रादौ निर्विघ्नतया सिद्ध्यर्थं गणेशपूजनं च करिष्ये

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

मातृकापूजनमाभ्युदयिकश्राद्धं ब्राह्मणवरणं पुण्याहवाचनपूर्वकं सन्तानगो-
पालप्रतिमापूजनं हरिवंशपुस्तकपूजनं मातृकादि प्रतिदिनं सन्तानगो-
पालप्रतिमादिपूजनं पाठमध्ये समाप्तिपर्यन्तदिने सन्तानगोपालमन्त्र जप
पुरश्चरणाङ्गतया जपदशांशहवनं तद्दशांशतर्पणं तद्दशांशमार्जनं तद्द-
शांशब्राह्मणभोजनं हरिवंशश्रवणाङ्गहवनं च ब्राह्मणसाहित्येनाहं करिष्ये.
पूर्वसङ्कल्पितकर्मसिद्ध्यर्थं .... गोत्रं ... शर्माणं हरिवंशपारायण-
कर्तृत्वेन जपसाहाय्यकर्तृत्वेन च, ~~[illegible]~~ गोत्रं .. शर्माणं निर्विघ्नता-
सिद्ध्यर्थं गणपतित्वेन, नानागोत्रौ ... ब्राह्मणौ मन्त्रजपसाहाय्यकर्तृ-
त्वेन ~~[illegible]~~ नानागोत्रान् ब्राह्मणान् लक्षाहुतिहवनादिकर्तृत्वेन च एभिर्गन्ध-
पुष्पाक्षतधौतोत्तरीयवस्त्रजलपात्रासनजपमालासौवर्णाङ्गुली-
यकादिभिर्युष्मानहं वृणे.

पुण्याहवाचनम्। दीपकलशगणेशपूजनम्। मातृकापूजनमाभ्यु-
दयिकं कलशोपरि पूजनं, सन्तानगोपालप्रतिमापूजनं, पुस्तकपूजनं,
हरिवंशपारायणम् जपारम्भश्च।.

प्रतिदिनं देवप्रतिमा-पुस्तकपूजनम्.

लक्षाहुति - अग्निस्थापनं पूजितदेवताहवनं विष्णोर्हवनं पुरश्चरणम्
हवनं (१००००) तर्पणं १००० मार्जनं १०० ब्राह्मणभोजनं १० प्रतिमादानं पुस्तक-
दान दक्षिणादानं होमसमापनं दक्षिणासङ्कल्पो भोजनप्रसादग्रहणं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

श्री ५ को सरकार

श्री ५ को सरकार

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

**The pupils are responsible for the DISCIPLINE and REPUTATION of the school.**

1. Be always tidy and clean, work patiently & methodically.
2. Put your books on your desk properly.
3. Do not handle maps or any school property roughly.
4. Never spit upon the walls or the floor.
5. Walk softly, speak gently.
6. Go to class with the warning bell, always sit up-right.
7. Do not cut school furniture or write upon them or on the school walls.
8. Always keep to your left.
9. Be good to yourself and try to make others good.
10. Be punctual : be polite.
11. Try to take some refreshments during midday interval.
12. Never run to school after meals.
13. Treat lower class boys with love and higher class boys with respect.
14. Cultivate good manners.
15. Take some physical exercise everyday.
16. Obey your parents and superiors, and make yourself loved by all.

*— Manufactured by —*
MESSRS. PURNA CHANDRA KUNDU & SONS, Paper Merchants,
(Estd. 1877 A.D.) Calcutta.

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

No.

# "Nepal" Exercise Book.

सं. ४६५४

Subject

School Class

[illegible]

Name

Address

THE NEPAL STATIONERY WORKS,
PATAN
NEPAL.

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

४६५४

## पूर्वदिने प्रायश्चित्तक्रमः —

प्रथमतः प्रायश्चित्तार्थं कृतक्षौरः स्नानं कृत्वा कृतनित्यक्रियः सभार्यः प्रायश्चित्तं तदनुकल्पगवादि दानं वा कुर्यात्.

आसनोपविष्ट आचान्तः प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा अहं मम सभार्यस्य दीर्घायुः पुत्रादिसन्तति प्रतिबन्धकेन इहजन्मान्यजन्मनि वा कृतेन आवश्यकपर्वादिदैनिकनैमित्तिकाकरणेन वा परद्वेषेण वा गुरुद्वेषेण वा मृगशावभक्षणेन वा बालघातेन वा रत्नापहरणेन वा ब्रह्मावियोजनेन वा पितृमातृदोषेण वा अन्येन वा दुष्टकर्मणा वा जनितस्य वन्ध्यात्वापुत्रत्व दोषस्य स्त्री कुक्षिदोष दुष्टान्नस्त्री चौला स्नात स्पर्शनदेश स्तनाशनशय्या दिजनित दोष स्वबीजदोषादि सर्व दीर्घायुः पुत्रसन्तति प्रतिबन्धक दोषस्य निरसनार्थं सर्वपापप्रायश्चित्तरूपेण कृच्छ्रचान्द्रायणानुकल्पतया कल्पितामिमां गां रुद्रदैवत्यां.

या लक्ष्मीः सर्वभूतानां या च देवेष्ववस्थिता।
धेनुरूपेण सा देवी मम पापं व्यपोहतु॥

इतीत प्रायश्चित्तानुकल्पगोदानप्रतिष्ठार्थं इमां दक्षिणां.

इति दत्वा ब्रह्मकूर्चं पीत्वा यथाशक्ति गायत्रीजपादिकं देहशुद्धिहेतवे कुर्यात्.

तद्दिने एकभक्तादि नियमेन तिष्ठेत्.

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

एकादशी व्रतम् —

पुत्रकामः सभार्यः शुभनक्षत्र चन्द्रताराबलेयुक्तायां शुक्लैकादश्यां

दश्यां कृतनित्यक्रियः प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य अहं

अस्याभार्याया

मम अनयोर्भार्ययोर्वा इह जन्मनि जन्मान्तरेषु वा जातानां दी

र्घायुः पुत्रसन्तति प्रतिबन्धकानां मत्कर्तृक पर्वादि दैवत कर्मलोप

कारण परदेव गुरुदेव मृगशावभक्षण बालघात रत्नापहरण

बालवियोजन पितृमातृद्वेष पातकोपपातकादि पापानां [illegible]

वा दुर्निमित्तानां दुर्ग्रहयोगिन्यादिदशानां वा स्त्रीनिमित्तदोषाणामस्य

वन्ध्यात्व पुत्रत्व दोषस्य स्त्रीकुक्षिदोष दुष्टान्यस्त्रीवैतत्वजत

स्पर्श [illegible]का सन्नाशन शय्यादि जनित दोष स्ववीर्यादि दोषाणां वा

समस्तिसेत श्रीविष्णुप्रीतिद्वारा दंपतामिच्छ

[illegible]नां निरसन पूर्वकं, दीर्घायुरासत्कुल पुत्रजोत्पत्ति [illegible] काम

नासिद्ध्ये — अहमेकादशीव्रतं [illegible] ब्रह्मविधानं तदङ्ग

तयाद्य दीपकलशगणेशपूजनपूर्वकं उद्दिष्टमन्त्रेण भगवतो विष्णोः

पूजनं प्रतिमासं च करिष्ये. इति सङ्कल्प्य. पूर्वोक्त कर्मसिद्ध्ये

नानानामगोत्रांश्चतुरो ब्राह्मणान् गन्धपुष्पाक्षतधौतवस्त्र

अलङ्कारादिभिः शक्त्यार्चितानृत्विक्त्वेन प्रकल्प्य. इति ब्राह्मणद्वारा

द्वारा पुण्याहवाचनं कारयेत्.

ततो पूर्वसंस्थापित दीपकलश गणेशान्सम्पूज्य आवाहनादि दिक्षा

प्रतो गन्धं च सम्पूज्य

तान्सम्पूज्य, प्रतिमायां श्रीविष्णोः पूजां कुर्यात्.

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

तत्रादौ न्यासः अस्य षोडशर्चस्य पुरुषसूक्तस्य नारायण ऋषिः

पुरुषो देवता ~~अनु~~ आद्यानां पञ्चदशानामनुष्टुप्छन्दो न्यायास्त्रिष्टुप्

छन्दः षोडशोपचारपूजायां (होमे) न्यासे विनियोगः।

ॐ सहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात्।

सभूमिꣳ सर्वतस्पृत्वा ऽत्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम्॥ इति वामकरे.

ॐ पुरुष एवेदꣳ सर्वं यद्भूतं यच्च भाव्यम्।

उतामृतत्वस्येशानो यदन्नेनातिरोहति॥ इति दक्षिणकरे.

ॐ एतावानस्य महिमातो ज्यायाँश्च पूरुषः।

पादोऽस्य विश्वा भूतानि त्रिपादस्यामृतं दिवि॥ इति वामपादे.

ॐ त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः पादोऽस्येहाभवत्पुनः।

ततो विष्वङ् व्यक्रामत्साशनानशने अभि॥ इति दक्षिणपादे.

ॐ ततो विराडजायत विराजो अधि पूरुषः।

स जातो अत्यरिच्यत पश्चाद्भूमिमथो पुरः॥ इति वामजानौ.

ॐ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः सम्भृतं पृषदाज्यम्।

पशूँस्ताँश्चक्रे वायव्यानारण्या ग्राम्याश्च ये॥ इति दक्षिणजानौ.

ॐ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुत ऋचः सामानि जज्ञिरे।

छन्दाꣳसि जज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजायत॥ इति वामकट्यां.

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ॐ तस्मादश्वा अजायन्त ये के चोभयादतः ।

गावो ह जज्ञिरे तस्मात् तस्माज्जाता अजावयः ॥ इति दक्षिणकर्णे,

ॐ तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन् पुरुषं जातमग्रतः ।

तेन देवा अयजन्त साध्या ऋषयश्च ये ॥ इति नासौ,

ॐ यत्पुरुषं व्यदधुः कतिधा व्यकल्पयन् ।

मुखं किमस्यासीत् किं बाहू किमूरू पादा उच्येते ॥ इति हृदये,

ॐ ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीद् बाहू राजन्यः कृतः ।

ऊरू तदस्य यद्वैश्यः पद्भ्यां शूद्रो अजायत ॥ इति स्कन्धे,

ॐ चन्द्रमा मनसो जातश्चक्षोः सूर्यो अजायत ।

श्रोत्राद्वायुश्च प्राणश्च मुखादग्निरजायत ॥ इति वामबाहौ.

ॐ नाभ्या आसीदन्तरिक्षं शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत ।

पद्भ्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथा लोकाँ अकल्पयन् ॥ इति दक्षिणबाहौ.

ॐ यत्पुरुषेण हविषा देवा यज्ञमतन्वत ।

वसन्तोऽस्यासीदाज्यं ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः ॥ इति आस्ये,

ॐ सप्तास्यासन्परिधयस्त्रिः सप्त समिधः कृताः ।

देवा यद्यज्ञं तन्वाना अबध्नन्पुरुषं पशुम् ॥ इति चक्षुषोः,

ॐ यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।

ते ह नाकं महिमानः सचन्त यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः ॥ इति मूर्ध्नि.

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ॐ ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीद् बाहू राजन्यः कृतः।
ऊरू तदस्य यद्वैश्यः पद्भ्यां शूद्रो अजायत॥ हृदयाय नमः।
ॐ चन्द्रमा मनसो जातश्चक्षोः सूर्यो अजायत।
श्रोत्राद्वायुश्च प्राणश्च मुखादग्निरजायत॥ शिरसे स्वाहा।
ॐ नाभ्या आसीदन्तरिक्षं शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत।
पद्भ्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथा लोकाँ अकल्पयन्॥ शिखायै वषट्।
ॐ सप्तास्यासन्परिधयस्त्रिः सप्त समिधः कृताः।
देवा यद्यज्ञं तन्वाना अबध्नन्पुरुषं पशुम्॥ कवचाय हुम्।
ॐ सहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात्।
स भूमिं सर्वतः स्पृत्वा अत्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम्॥ नेत्रत्रयाय वौषट्।
ॐ यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन्।
ते ह नाकं महिमानः सचन्त यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः॥ अस्त्राय फट्।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

ध्यानम् -

नमस्कृत्य महाविष्णुं संस्मरेत् क्षीरसागरम् ।
क्षीरसागरमध्यस्थं श्वेतद्वीपं विचिन्तये ॥
कोटियोजनविस्तीर्णं भानुकोटिसमप्रभम् ।
तन्मध्ये तु महादिव्यं प्रासादं रत्ननिर्मितम् ॥
प्रासादमध्ये चन्द्राभं सिंहासनमनुत्तमम् ।
तस्योपरि महानागं शेषाख्यं मणिमण्डितम् ।
तदासने महाविष्णुं तरुणादित्यसन्निभम् ।
वेदसूक्तैः स्तूयमानं नानारत्नविभूषितम् ॥
घननीलतनुं देवं यक्षरोगणसेवितम् ।
इन्द्रादिब्रह्मपर्यन्तविश्वगं विश्वसाक्षिणम् ॥
चराचरगुरुं देवं घनश्यामं चतुर्भुजम् ।
ब्रह्माद्यैरर्चितं विष्णुं सर्वाभरणभूषितम् ॥
एवं ध्याये महाविष्णुं गदापाणिं सशङ्खकम् ॥
वामभागे स्थितां देवीं नीलकुञ्चितमूर्धजाम् ।
हेमारविन्दप्रतिमां मौक्तिकाभरणोज्ज्वलाम् ॥
दक्षिणं सव्यहस्तेन सव्येनालिङ्ग्य सा[illegible]म् ।
श्रीविष्णवाभिमुखीं ध्याये भक्ताभीष्टफलप्रदाम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ततः पूजनम् -

आवाहनं - ॐ सहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् ।
स भूमिं सर्वतः स्पृत्वात्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥
आगच्छ भगवन्विष्णो स्थाने चात्र सुरैः सह ।
यावत्कर्म समाप्येत तावत्त्वं सन्निधौ भव । श्रीविष्णवे नमः ।

आसनं - ॐ पुरुष एवेदं सर्वं यद्भूतं यच्च भाव्यम् ।
उतामृतत्वस्येशानो यदन्नेनातिरोहति ॥
शेषमस्त्वं महादिव्यं फणामणिसहस्रकम् ।
कोटिसूर्यप्रतीकाशं गृहाणासनमीश्वर ॥ ,,

पाद्यं - ॐ एतावानस्य महिमातो ज्यायांश्च पूरुषः ।
पादोऽस्य विश्वा भूतानि त्रिपादस्यामृतं दिवि ॥
नमस्तेऽस्तु प्रजाराध्य नमस्ते विश्ववन्दित ।
पाद्यं गृहाण देवेश घननीलप्रभाधर ॥ ,,

अर्घ्यं - ॐ त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः पादोऽस्येहाभवत्पुनः ।
ततो विष्वङ् व्यक्रामत्साशनानशने अभि ॥
रामकृष्णाय देवाय क्षीराब्धिशयनाय च ।
इदमर्घ्यं मया दत्तं ब्रह्माद्यैः सहिताय ते ॥ ,,

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

आचमनं- ॐ ततो विराड जायत विराजो अधिपूरुषः।
स जातो अत्यरिच्यत पश्चाद्भूमिमथो पुरः॥
सुवर्ण कलशनैवाचमनं कुरु केशव।
पद्महस्तधरो देव कृपालो जगदीश्वर॥ ॥

पञ्चामृतं -

स्नानं - ॐ तस्माद्यज्ञात्सर्व हुतः सम्भृतं पृषदाज्यम्।
पशूँस्ताँश्चक्रे वायव्या नारण्या ग्राम्याश्च ये॥
गङ्गा च यमुना चैव कृष्णा भीमरथी तथा।
एतासां पुण्यतोयेन स्नानं कुरु दयार्णव॥ ॥

वस्त्रं- ॐ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुत ऋचः सामानि जज्ञिरे। स्नानान्ते आचमनं.
छन्दाꣳसि जज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजायत॥
पीतवस्त्रो जगन्नाथ पीताम्बरधराव्यय।
गृहाण देवदेवेश रमया सहितो नघ॥ ॥

यज्ञोपवीतं- ॐ तस्मादश्वा अजायन्त ये के चोभयादतः। वस्त्रान्ते आचमनीयं.
गावोह यज्ञिरे तस्मात्तस्माज्जाता अजावयः।
यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं कर्मसाधनम्।
गृहाण पुण्डरीकाक्ष भगवान् तुभ्यं समर्पितम्॥ ॥
यज्ञोपवीतान्ते आचमनं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

भूषणं - ॐ तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन् पुरुषं जातमग्रतः।
तेन देवा अयजन्त साध्या ऋषयश्च ये॥

चन्दनं - ॐ यत्पुरुषं व्यदधुः कतिधा व्यकल्पयन्।
मुखं किमस्यासीत् किं बाहू किमूरू पादा उच्यते॥
श्रीखण्ड चन्दनं दिव्यं गन्धाढ्यं सुमनोहरम्।
विलेपनं सुरश्रेष्ठ प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यताम्॥ ॥

माल्यं पुष्पं - ॐ ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीद् बाहू राजन्यः कृतः।
ऊरू तदस्य यद्वैश्यः पद्भ्यां शूद्रो अजायत॥
चम्पकैर्बकुलैर्नागैः पुन्नागैः कनकैर्दलैः।
शतपत्रैर्माल्यजातिः पूजये जगदीश्वरम्॥ ॥

धूपं - ॐ चन्द्रमा मनसो जातश्चक्षोः सूर्यो अजायत।
श्रोत्राद्वायुश्च प्राणश्च मुखादग्निरजायत॥
वनस्पतिरसो दिव्यो गन्धाढ्यो गन्ध उत्तमः।
आघ्रेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम्॥ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

दीपं- ॐ नाभ्या आसीदन्तरिक्ष७ शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत।
पद्भ्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथा लोकाँ अकल्पयन्॥
कोटिभानुप्रतीकाशो। विद्युज्ज्योतिः प्रकाशकः।
अनेकरत्नसङ्काशो दीपोयं प्रतिगृह्यताम्॥ ॥

नैवेद्यं- ॐ यत्पुरुषेण हविषा देवा यज्ञमतन्वत।
वसन्तो स्यासीदाज्यं ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः॥
शर्करा खण्ड पक्वान्नं दधिक्षीरघृतानि च।
षड्रसं भक्तिसंयुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम्॥ ॥ नैवेद्यान्ते आचमनं.

फलं ताम्बूलं नीराजनं द[illegible] प्रदक्षिणाः-

नमस्कारः- ॐ सप्तास्यासन्परिधयस्त्रिः सप्तसमिधः कृताः।
देवा यद्यज्ञं तन्वाना अबध्नन्पुरुषं पशुम्॥
विष्णवे जगदीशाय श्रीशयौ शेषशायिने।
प्रणतक्लेशनाशाय गोविन्दाय नमोनमः॥ ॥

स्तुतिः- ॐ यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन्।
तेह नाकं महिमानः सचन्त यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः॥
जितं ते पुण्डरीकाक्ष नमस्ते विश्वभावन।
नमस्तेस्तु हृषीकेश महापुरुष पूर्वज॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

नमो हिरण्यगर्भाय प्रधानाव्यक्तरूपिणे ।
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय शुद्धज्ञानस्वरूपिणे ॥
देवानां दानवानां च सामान्यमधिदैवतम् ।
सर्वदा चरणद्वन्द्वं व्रजामि शरणं तव ॥
एकस्त्वमसि लोकस्य स्रष्टा संहारकस्तथा ।
अध्यक्षश्चानुमन्ता च गुणमायासमावृतः ॥
संसारसागरं घोरमनन्तक्लेशसाधनम् ।
त्वामेव शरणं प्राप्य निस्तरन्ति मनीषिणः ॥
न ते रूपं न चाकारो नायुधानि न चास्पदम् ।
तथापि पुरुषाकारो भक्तानां त्वं प्रकाशसे ॥
नैव किञ्चित्परोक्षं ते प्रत्यक्षोऽसि न कस्यचित् ।
कार्याणां कारणं पूर्वं वचसां वाच्यमुत्तमम् ॥
योगानां परमां सिद्धिं वदन्ति परमं विदुः ॥
अहं भीतोऽस्मि देवेश संसारेऽस्मिन्भयावहे ।
त्राहि मां पुण्डरीकाक्ष न जाने शरणं परम् ॥
कालेष्वपि च सर्वेषु दिक्षु सर्वासु चाच्युत ।
शरीरे च गतौ चापि वर्तते मे महद्भयम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

त्वत्पादकमलादन्यन्नमे जन्मान्तरेष्वपि ।
निमित्तं कुशलस्यास्ति येन गच्छामि सद्गतिम् ॥
विज्ञानं यदिदं प्राहुर्यदिदं ज्ञानवर्जितम् ।
जन्मान्तरेपि मे देव माभूदस्य परिक्षयः ॥
दुर्गतावपि जातायां त्वं गतिस्त्वं मतिर्मम ।
यदि नाथं न विन्देयं तावतास्मि कृती सदा ॥
अकार्यकलुषं । चित्तं ममते पादयोः स्थितम् ।
कामये वैष्णवत्वं तु सर्वजन्मसु केवलम् ॥
इत्येव मनसा तुष्ट्या देवदेवं दिनेदिने ।
किङ्करोस्मीति चात्मानं देवायैव निवेदये ॥
शरीरस्थास्तव ये दोषा ये दोषा गर्भजन्मनोः ।
सर्वे ते नाशमायान्तु त्वत्प्रसादेन भो प्रभो ॥
भुक्तान्देहि मुक्तान्देहि त्वत्पूजा कृतपुण्यतः ।
वासुदेव जगन्नाथ कृपालो भक्तवत्सल ॥

इति स्तुत्वा यथाशक्ति जपं कृत्वा गुरुमन्त्रकं च पठेत् ।
इति पूजां समाप्य रात्रौ जागरणं कुर्यात् । तद्दिने उपवासं अनुकल्प व्रतं वा कुर्यात् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

द्वादशीकल्पम् —

उपरदिने द्वादश्यां प्रातः कृतनित्यक्रियो विष्णुं सम्पूज्य होमं कुर्यात्.
देवस्य दक्षिणभागे कुण्डं स्थण्डिलं वा कृत्वा, पञ्चभूसंस्कारान् कुर्यात्-
ओं सहस्रशीर्षेति मन्त्रेण कुण्डस्थण्डिलनिर्माणम्.
ओं पुरुष एवेदं० इति मन्त्रेण प्रोक्षणम्.
ओं एतावानस्येति मन्त्रेण अग्न्याधानम्.
ओं त्रिपादूर्ध्व उदैदिति मन्त्रेण समिन्धनम्.
ओं ततो विराडजायतेति मन्त्रेण आज्यसंस्कारं पायसचरुश्रपणं च कृत्वा
आज्यभागौ कृत्वा
ओं तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः सम्भृतमिति मन्त्रेण अग्नौ पद्मासनं कल्पयित्वा
चिन्तये देवदेवेशं कालानलसमप्रभम् ।
विनतास्यं महाशीर्षं रक्तास्यं रक्तलोचनम् ॥ इति ध्यात्वा.
ओं तस्माद्यज्ञात्सर्वहुत ऋचः० इति गन्धं,
ओं तस्मादश्वा अजायन्त० इति पुष्पं,
ओं तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन्० इति धूपं,
ओं यत्पुरुषं व्यदधुः कतिधा० इति दीपं,
ओं ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीत्० इति नैवेद्यं,
चेति पञ्चोपचारैरग्नौ सम्पूज्य.
अहं सभार्यस्य मम यथोक्तफलावाप्तये अग्नौ घृताक्ता[illegible]श्वत्थ
समिद्भिः आज्येन पायसचरुणा च चतुर्भिः आहुतिभिः.. संख्यया पुरुषसूक्तेन

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

प्रत्यृचं हुत्वा प्रत्यृचे अग्निहविः समर्पणं कुर्यात्: ततः आलेख्यो न्यासपूर्वकं गायत्र्या: पुरुषसूक्तेन परमात्मानमुपस्थाय घृताक्ता अश्वत्थ समिधः १००८ वा १०८ पुरुषसूक्तेन प्रत्यृचं हुत्वा, आज्येनापि तथैव हुत्वा, पायसचरुणापि तथैव जुहुयात्: श्रीविष्णवे नमः इत्येवम्।
होमान्ते अग्निं विष्णुं च सम्पूज्य जितन्ते इत्यादिभिः स्तोत्रैः स्तुवीत।
ततः स्विष्टकृदादि होमशेषं समापयेत् ~~[illegible]~~ ~~[illegible] (… [illegible])~~ पूर्णपात्रं दत्त्वा कर्मसमाप्तौ आचार्याय गोदानम्।

अहं मम पुत्रत्वकारक सकलदोषनिरसनपूर्वकं दीर्घायुः सद्गुणपुत्र प्राप्तिकामतया कृतस्य बहुप्राप्तये कृतैतद् विधानस्य तदङ्ग तया कृतानां तत्र देवार्चन हवन सूक्तजपादि कर्मणां च सर्वाङ्ग साङ्गुण्यार्थं इमां गां रुद्रदैवत्यां तुभ्यमहं सम्प्रददे।

यज्ञसाधनभूता या विश्वस्याघप्रणाशिनी।
विश्वरूपधरो देवः प्रीयतामनया गवा।

कृतैतद् [illegible] गोप्रदान सम्प्रदान द्रव्यदान प्रतिष्ठार्थमिमां दक्षिणां दक्षिणां दद्यात् -

अहं मम सभार्यस्य जन्मजन्मान्तरीय पापादि निमित्तेन वन्ध्यादि जातस्य पुत्रत्वस्य गर्भदोष बीजदोषादीनां च समूलपरिहारपूर्वकं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

अतो विष्णुप्रसाद द्वारा आचार्येण प्रतिमायै दीर्घायुष्मान्सद्गुण सुपुत्र

प्राप्त्या वंशाविच्छेद सिद्ध्यर्थं कृतस्य बहुतराशतोक्त वैष्णव

चरु[redacted]विधानस्य तदङ्गतया पूर्वेऽहनि देहशुद्धि पूर्वकं पूर्व

दिने ब्राह्मणवरण दीपकलशगणेशादि पूजन पूर्वकं श्रीविष्णु

प्रतिमा पूजनाधिवासनं कृत्वा च पुरुषसूक्तमन्त्रैः इष्टद्रव्य

सर्पि घृत पायस चरुभिः संख्यया कृतस्य हवनस्य पूजा

सूक्तपाठादि कर्मणो न्यूनातिरिक्तत्वादि दोषनिरसन

पूर्वकं सकलानां सानुष्ठान सिद्धि पूर्वकं यथोक्तफलावाप्त्यै भूमिदक्षिणां

भूयसीं च नानानामगोत्रेभ्य ब्राह्मणेभ्यो ~~...~~ सम्प्रददे.

प्रसादाभिषेकं गृहीत्वा ब्राह्मणान्भोजयेत्.

होमशेष पायसं पुरुषसूक्ताभिमन्त्रितं नारी पतिसहित प्राश्नी

यात्. तद्दिने आहरा[redacted] वर्णीपिला नारी वामभागेनपश्चात्.

ततो भार्या सुपेयात्. यथा स्नेहेन कर्म कृतं तां पुत्रका बहुभार्या

न्यां नगवकेतः यावद्यो कर्मसह्याधिकारिणी गर्भं न प्राप्नोति. अनेकानि.

सर्वत्र कर्म कर्तव्ये न दोषः

सति सम्भवे द्वादश द्वादशी व्रतं विधानं कुर्यात्.

एवं कृते अपुत्रा मृतपुत्रा कन्याप्रसूता। रोगाः सन्तति क्षयं वैष्णवं

क्षेत्रं पुत्रं प्राप्नुयादिसाह भगवान्पराशरः॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

# ARITHMETICAL TABLES.

## STERLING MONEY TABLE.—(BRITISH)

4 Farthings ...= 1 Penny (*d*)
12 Pence.........= 1 Shilling (*s*)
20 Shillings......= 1 Pound (£) or one Sovereign.
2 Shillings......= 1 Florin.
2 Shillings and six pence= 1 Half Crown.
10 Shillings = 1 Half Sovereign.

## INDIAN MONEY TABLE.

12 Pies............. = 1 Anna.
16 Annas........... = 1 Rupee.
3 Pies............. = 1 Pice.

## INDIAN MONEY TO STERLING

One Anna....... = One Penny.
12 Annas......... = One Shilling.
1 Rupee = 1 Shilling & 4 Pence.
15 Rupees= 1 Pound Sterling.

## METRIC SYSTEM LENGTH

10 Millimetres = 1 Centimetre.
10 Centimetres = 1 Decimetre.
10 Decimetres = 1 Metre.
1000 Metres = 1 Kilometre.

## AREA.

10 Centiares = 1 Deciare.
10 Deciares = 1 Are.
100 Ares......... = 1 Hectare.

## CAPACITY.

10 Centilitres = 1 Decilitre.
10 Decilitres = 1 Litre.
1000 Litres ...... = Kilolitre

## WEIGHT.

10 Milligrams = 1 Centigram.
10 Centigrams= 1 Decigram.
10 Decigrams = 1 Gram.
1000 Grams......= 1 Kilogram.

## LENGTH.

12 Inches (*in*) = 1 Foot (*ft*)
3 Feet ......... = 1 Yard (*yd*)
$5\frac{1}{2}$ Yards = 1 Pole (*pl*) Rod or Perch.
40 Poles / 220 Yards = 1 Furlong (*fur*)
8 Furlongs / 1760 Yards = 1 Mile (*ml*)
22 Yards ........ = 1 Chain (*ch*)
10 Chains......... = Furlong.
80 Chains......... = 1 Mile.
3 Miles........... = 1 League.

## AREA.

144 Square Inches = 1 Sq. Ft.
9 Square Feet = 1 Sq. Yd.
$30\frac{1}{4}$ Square Yards = 1 Sq. Pole.
40 Sq. Poles / 1210 Sq. Yards = 1 Rood (*ro*)
4 Roods / 4840 Sq. Yards = 1 Acre (*ac*)
640 Acres = 1 Sq. Mile (*sq. ml.*)

## CUBIC MEASURE.

1728 Cubic Inches = 1 Cubic Ft.
27 Cubic Feet = 1 Cubic Yd.

## INDIAN WEIGHTS.

80 Tolas = 1 Seer.
40 Seers = 1 Maund.
One Rupee weighs one Tola.
1 Maund equals 100 lbs. Troys.

## AVOIRDUPOIS WEIGHT.

16 Drams (*dr*) = 1 Ounce (*oz*)
16 Ounces ... = 1 Pound (*lb*)
14 Pounds ... = 1 Stone (*st.*)
2 Stones / 28 Pounds = 1 Quarter (*qr.*)
4 Quarters / 112 Pounds = 1 Hundred weight (*cwt*)
20 Cwts / 2240 Pounds = 1 Ton (*tn*)

## CAPACITY.

4 Gills (*gi*)... = 1 Pint (*pt*)
2 Pints ... = 1 Quart (*qt*)
4 Quarts ... = 1 Gallon (*gal.*)
2 Gallons ... = 1 Peck (*pc*)
4 Pecks ... = 1 Bushel (*bush*)
8 Bushels ... = 1 Quarter (*qr*)

## TROY WEIGHT.

24 Grains = 1 Penny weight (*dwt*)
20 Dwts = 1 Ounce (*oz*)
12 Ounces = 1 Pound (*lb.*)

## TABLE OF TIME.

60 Seconds ... = 1 Minute.
60 Minutes ... = 1 Hour.
24 Hours ... = 1 Day.
7 Days ... = 1 Week.
4 Weeks ... = 1 Month.
365 Days ... = Year.
366 Days ... = Leap Year.
52 Weeks ... = 1 Year.
12 Calendar or 13 Lunar Months = 1 Year.

## MULTIPLICATION TABLE.

| 2 TIMES | 3 TIMES | 4 TIMES | 5 TIMES | 6 TIMES | 7 TIMES | 8 TIMES | 9 TIMES | 10 TIMES | 11 TIMES | 12 TIMES |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 are 2 | 1 are 3 | 1 are 4 | 1 are 5 | 1 are 6 | 1 are 7 | 1 are 8 | 1 are 9 | 1 are 10 | 1 are 11 | 1 are 12 |
| 2... 4 | 2... 6 | 2... 8 | 2... 10 | 2 12 | 2... 14 | 2... 16 | 2... 18 | 2... 20 | 2... 22 | 2... 24 |
| 3... 6 | 3... 9 | 3... 12 | 3... 15 | 3 18 | 3... 21 | 3... 24 | 3 .. 27 | 3... 30 | 3... 33 | 3... 36 |
| 4 .. 8 | 4... 12 | 4... 16 | 4 .. 20 | 4 24 | 4... 28 | 4 .. 32 | 4... 36 | 4... 40 | 4 .. 44 | 4 .. 48 |
| 5 .. 10 | 5... 15 | 5... 20 | 5... 25 | 5... 30 | 5... 35 | 5... 40 | 5... 45 | 5... 50 | 5... 55 | 5... 60 |
| 6... 12 | 6... 18 | 6 .. 24 | 6... 30 | 6... 36 | 6 .. 42 | 6... 48 | 6... 54 | 6 .. 60 | 6... 66 | 6... 72 |
| 7 .. 14 | 7... 21 | 7... 28 | 7 35 | 7... 42 | 7... 49 | 7... 56 | 7... 63 | 7 .. 70 | 7 .. 77 | 7... 84 |
| 8... 16 | 8... 24 | 8... 32 | 8... 40 | 8 .. 48 | 8... 56 | 8... 64 | 8... 72 | 8... 80 | 8 .. 88 | 8 .. 96 |
| 9... 18 | 9 .. 27 | 9... 36 | 9... 45 | 9 .. 54 | 9 .. 63 | 9 .. 72 | 9... 81 | 9 .. 90 | 9 .. 99 | 9 . 108 |
| 10... 20 | 10... 30 | 10... 40 | 10... 50 | 10 .. 60 | 10 70 | 10... 80 | 10... 90 | 10 .. 100 | 10...110 | 10 .. 120 |
| 11... 22 | 11... 33 | 11... 44 | 11... 55 | 11... 66 | 11 .. 77 | 11... 88 | 11 .. 99 | 11 110 | 11...121 | 11... 132 |
| 12 [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] 144 |

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu